

Мисли за сегашното бжлгарско учение. Одеса, 1847

Прели десетъ години, то е въ 1836-тж годинж, когато почна да ся возражда учебното любознание и по нашитѣ бжлгаре, за да не падне и нашата словесность въ той раздоръ, въ който падна сербската, и да ся улесни, колкото по-много може, изучението на нашиятъ бжлгарский языкъ, и да не губатъ дѣцата времето си по училищата съ непотребни правила нѣ бжщинъатъ си языкъ, помислихъ да пригласж¹⁾ нашитѣ граматико-учители и писатели, да ся соглажтъ на едни граматически редове²⁾, които и да станатъ основа на языкъатъ ни. Примѣръатъ на италианцитѣ, гржцитѣ и други словенски народи показа ни, чи суетно нѣщо щеше да е, ако ищехме да ся држжими съ онова мнѣние, чи требова да ся грижжими да вособновимъ стариятъ бжлгарский языкъ, дѣто го имами въ Священото писание и въ другитѣ стари ржкописи. Гржцитѣ возимѣхж³⁾ тая мисль и поч(н)ахж да пишжтъ, каквото можахж на стариятъ кроежъ, на когото много книги издадохж и много граматики составихж. Но сичкитѣ почти тии граматически учители, които за друго нѣщо не ся грижахж, освѣнъ за буквалнийатъ умрелий языкъ, свжршихж животъатъ си, безъ да видятъ народъатъ да направи двѣ стжпки въ словесното си поприще. Тии гржци, кога ся виждахж съ европейци учени, нищо друго не можехж да покажжтъ на тѣхъ, освѣнъ чи знаятъ стариятъ языкъ. Но и него едва ли го знаяхж. Наукитѣ и знаниего, що показватъ челоувкъатъ образованъ и приличенъ въ общечитието, бѣха работи чужди за тѣхъ. Въ продолжението на това време поч(н)аха нѣкои да ся увѣржаватъ, каквото общата народна привычка никакъ не може да ся подаве отъ нѣколко учени, дѣто ищжтъ да вжрнжтъ заминалитѣ вѣкове. Тии пробудители народни поч(н)ахж да отстжпвжтъ отъ ржавенжтж⁴⁾ учебнж методж и да пишжтъ по народно, съ при-

1) Поканя. 2) Правила. 3) Възприеха. 4) Ржждивата.